



Bijlage bij AUS 2002/02

Uitspraak 107 van de Geschillencommissie Schadeverzekeraars inzake samenloopgeschil "gevallen vuilnismen"

Betreft: W.A.-motorrijtuigverzekering/AVB-verzekering

Partijen: verzekeraar A

en

verzekeraar B

Verzekeraar A en verzekeraar B hebben zich ter verkrijging van een uitspraak van de Geschillencommissie Schadeverzekeraars tot deze commissie gewend ter beslechting van een geschil dat tussen partijen is gerezen.

Feitelijke gegevens

Op 1 juli 1996 is de heer X, werkzaam bij Y te Coevorden een ongeval overkomen. De heer X was bezig een container uit de laadbak van een huisvuilauto te halen die er tijdens de huisvuilroute in was gevallen. Hierbij viel de heer X en klemde zijn voet tussen twee delen van de wagen. Om te voorkomen dat zijn hoofd het asfalt raakte, heeft hij zich tijdens zijn val gedraaid, ten gevolge waarvan zijn kniebanden scheurden.

Voor de huisvuilauto is een W.A.-motorrijtuigverzekering gesloten bij verzekeraar A.

Y heeft een AVB-verzekering gesloten bij verzekeraar B.

Partijen verschillen van mening over de vraag wie dekking dient te verlenen voor de veroorzaakte schade.

Het geschil

In zijn memorie van eis stelt verzekeraar A onder meer:

"Inleiding

Verzekeraar A en Verzekeraar B zijn in de onderhavige zaak in geschil over de vraag welke van beide verzekeraars verplicht is tot het doen van een uitkering.

Naar de mening van verzekeraar A gaat het in deze zaak om samenloop in de zin van art. 2, lid 3, Reglement Verbondscommissie. Verzekeraar B betwist echter dat in deze casus sprake is van samenloop en weigert dan ook de claim van het slachtoffer in behandeling te nemen, ook al heeft het slachtoffer zich in eerste instantie tot verzekeraar B gericht. Om deze impasse te doorbreken wenst verzekeraar A de zaak aan de Geschillencommissie Schadeverzekeringen voor te leggen en verzoekt u uitspraak te doen over de vraag of er in casu sprake is van samenloop en, indien dat inderdaad het geval is, welke van beide verzekeringen naar uw mening verplicht is tot het doen van een uitkering.

Feiten

Op 1 juli 1996 is de heer X uit Ter Apel een bedrijfsongeval overkomen. Ten tijde van het ongeval was de heer X werkzaam bij Y.

De toedracht van het ongeval was, voor zover te achterhalen, als volgt. X was de bestuurder van een huisvuilauto met een perscontaineropbouw voorzien van een bedieningssysteem ten behoeve van het ledigen van minicontainers. Op enig moment is een minicontainer tijdens het ledigen daarvan in de laadbak van de huisvuilauto terechtgekomen. X heeft getracht de minicontainer uit de laadbak te halen. Hierbij heeft X zijn evenwicht verloren ten gevolge waarvan hij ten val is gekomen. Tijdens deze val is de voet van X blijven haken. Om te voorkomen dat zijn hoofd op het asfalt terecht zou komen heeft X zich tijdens zijn val gedraaid ten gevolge waarvan zijn kniebanden afscheurden.

Deze toedracht is af te leiden uit het door Y ten behoeve van het GAK ingevulde schade-meldingsformulier. Een onderzoek door de Arbeidsinspectie is achterwege gebleven, mede omdat het ongeval eerst op 6 augustus 1998, derhalve ruim 2 jaar later, bij de Arbeidsinspectie werd gemeld. De Arbeidsinspectie liet weten gezien dat tijdsverloop geen adequaat onderzoek meer te kunnen instellen.

De door X ingeschakelde advocaat heeft Y op 29 juli 1999 schriftelijk aansprakelijk gesteld voor alle reeds geleden en nog te lijden schade van X ten gevolge van het ongeval op 1 juli 1996. De assurantietussenpersoon van Y heeft deze aansprakelijkheidsstelling vervolgens gemeld aan de AVB-verzekeraar van Y; verzekeraar B heeft de tussenpersoon op 7 september 1999 echter medegedeeld dat zij de schademelding niet in behandeling zal nemen en de tussenpersoon geadviseerd zich te wenden tot de WAM-verzekeraar van Y. De vrachtauto was ten tijde van het ongeval krachtens de WAM verzekerd bij verzekeraar A.

Beoordeling

Ter beantwoording ligt de vraag voor of de aansprakelijkheid voortvloeiende uit het ongeval van X gedekt is onder de bij verzekeraar A afgesloten WAM-verzekering dan wel gedekt is onder de bij verzekeraar B afgesloten AVB-verzekering. Verzekeraar B baseert haar afwijzende standpunt op artikel p van haar polisvoorwaarden, welk artikel vermeldt dat de aansprakelijkheid voor schade die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig van verzekerde niet gedekt is. Verzekeraar B verwijst daarom naar de WAM-verzekeraar.

Op grond van de polisvoorwaarden van verzekeraar A is onder de WAM-polis verzekerd de aansprakelijkheid voor schade veroorzaakt *met of door* het motorvoertuig (art. a.). Ook het zogenaamde ladingrisico is gedekt, maar, zoals gebruikelijk is, is het laad- en losrisico daarbij van dekking uitgesloten. Art. b. verwoordt dit aldus:

Medeverzekerd is de aansprakelijkheid voor personen- en zaakschade veroorzaakt:

“met of door de lading die zich op of in het motorrijtuig of de aanhangwagen bevindt danwel daarvan of daaruit, *anders dan bij laden of lossen*, valt of is gevallen.”

Verzekeraar A stelt zich op het standpunt dat voor de beoordeling van de vraag welke van beide verzekeringen voor bovengenoemd ongeval dekking dient te verlenen, gekeken dient te worden naar de oorzaak van het ongeval. Uit het arrest van de Hoge Raad van 31 mei 2000 (NJ 2000, 357) volgt immers dat voor schade ontstaan tijdens het laden of lossen de WAM-verzekeraar dekking dient te verlenen indien deze schade is veroorzaakt *als gevolg van een gebrek aan het motorvoertuig of de daarvan deelsluitmakende laad- of losinrichting*, terwijl de AVB-verzekeraar het aansprakelijkheidsrisico draagt terzake van de aansprakelijkheid voor schade die tijdens het laden of lossen met de lading wordt veroorzaakt anders dan ten gevolge van een dergelijk gebrek.

Het feit dat de schade tijdens het laden en/of lossen is geschied is derhalve niet relevant voor de beantwoording van de vraag welke verzekeraar dekking dient te bieden.



Dit volgt ook uit de literatuur en de eerdere uitspraken van de Commissie Samenloop, welke in de Conclusie van A-G Spier in genoemd arrest ook uitdrukkelijk worden weergegeven. Verzekeraar A verwijst in dit verband naar J.H. Wansink, die stelt dat de schade alleen met of door een motorrijtuig is veroorzaakt, indien de schade zijn oorzaak vindt in een gebrek in het motorrijtuig en dat niet voldoende is dat het motorrijtuig – al dan niet door rechtstreekse aanraking – het instrument van de schade is. Bij schade ontstaan bij het laden en lossen herhaalt hij zijn standpunt dat indien de oorzaak van de schade is gelegen in een gebrek van het motorrijtuig zelf, de WAM-verzekering dekking dient te bieden, maar dat overigens het laad- en losrisico onder de AVB-polis valt. Bij schadegevallen waarin een onzorgvuldig handelen tot schade leidt, valt dit volgens Wansink alleen dan onder de WAM-verzekering, indien dit betrekking heeft op de onzorgvuldige wijze waarmee gebruik wordt gemaakt van het motorrijtuig bij het laden en lossen. Dat betekent dat indien de onzorgvuldige handeling geen betrekking heeft op het gebruik van het motorrijtuig bij het laden en lossen de AVB-polis dekking dient te bieden.

Ook de Commissie Samenloop gaat ervan uit dat schade ontstaan bij het laden en lossen, voor zover dit niet het gevolg is van een gebrek aan de auto, onder de AVB-verzekering valt. Ook werd uitgemaakt dat indien de schadeveroorzakende handeling tot het laden en lossen kan worden gerekend, deze schade als laad- en losrisico moet worden aangemerkt en derhalve onder de AVB-polis te brengen (zie bindend advies van de Verbondscommissie Samenloop 3 november 1981, uitspraak nr. 10, VR 1983/3 en uitspraak nr. 54 van 23 oktober 1989, VR 1990/143).

Dat betekent dat allereerst onderzocht dient te worden of de val van X werd veroorzaakt door een gebrek aan het voertuig of de laadinrichting, of dat het ongeval een andere oorzaak had. Verzekeraar A stelt zich op het standpunt dat uit hetgeen vaststaat omtrent de toedracht (op basis van de schademelding door Y) het ongeval niet heeft kunnen ontstaan ten gevolge van enig gebrek aan het motorvoertuig en dat het motorvoertuig slechts een marginale rol heeft gespeeld bij het ontstaan van de schade, zodat de AVB-verzekeraar, verzekeraar B, de schade in behandeling dient te nemen.

Uit de omschreven toedracht volgt immers dat X, toen hij had geconstateerd dat een container in de laadbak van de vrachtauto was gevallen, kennelijk op de op dat moment stilstaande vrachtwagen is geklommen en getracht heeft de container uit de laadbak te halen. X heeft daarbij zijn evenwicht verloren en is tijdens zijn val (beweerdelijk) beklemd geraakt tussen twee onderdelen van het voertuig.

Uit hetgeen vaststaat blijkt derhalve dat de val niet werd veroorzaakt door een gebrek aan de vrachtwagen of de laadinrichting en dat het voertuig slechts een marginale en min of meer toevallige rol heeft gespeeld bij het ontstaan van de schade.

Uit de vaststaande feiten is voorts af te leiden dat de schade het gevolg is van een onzorgvuldige handeling van X bij het laden van de vrachtauto. Kennelijk heeft hij daarbij onvoldoende veiligheidsmaatregelen genomen ten gevolge waarvan het ongeluk heeft kunnen gebeuren.

Conclusie

Gezien het tijdsverloop sinds het ongeval en het feit dat er geen onderzoek door de Arbeidsinspectie heeft plaatsgevonden, zal naar het zich laat aanzien niet veel meer duidelijkheid kunnen worden verkregen over de precieze gang van zaken bij het ongeval dan uit het schademeldingsformulier van Y is af te leiden. Op basis van de feiten die op grond daarvan wel vaststaan kan worden geconcludeerd dat er geen sprake is van een WAM-aansprakelijkheid. Daaruit blijkt immers dat de oorzaak van de schade die X heeft geleden ten gevolge van het ongeval van 1 juli 1996 niet is gelegen in een gebrek van of aan de bij A op grond van de WAM-verzekerde vrachtwagen, terwijl deze vrachtwagen bij het ongeval slechts een zeer marginale en min of meer toevallig rol heeft nagespeeld.

De door X geleden schade valt naar de mening van verzekeraar A dan ook onder de bij verzekeraar B afgesloten AVB-verzekering. Verzekeraar A verzoekt uw Commissie dan ook vast te stellen dat verzekeraar B onder de AVB-polis dekking dient te bieden”

In zijn memorie van antwoord stelt verzekeraar B onder meer:

“Anders dan verzekeraar A stelt, verschillen verzekeraar B en verzekeraar A in de onderhavige kwestie niet van mening over de vraag wie in deze zaak tot het doen van een uitkering gehouden is, maar over de vraag wie dekking dient te verlenen en derhalve de claim in behandeling behoort te nemen.

B stelt zich op het standpunt dat in de onderhavige kwestie sprake is van een situatie als voorzien in artikel p van de polisvoorwaarden, waarin staat dat schade die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig van dekking onder de aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven en beroepen (de AVB) is uitgesloten.

Verzekeraar A is echter van mening dat de betrokkenheid van het desbetreffende motorrijtuig, een vuilniswagen, niet essentieel was voor de totstandkoming van de schade en dat deze slechts een toevallige rol heeft gespeeld bij het ontstaan van de schade, zodat de beoordeling van de eventuele aansprakelijkheid van de werkgever Y ten opzichte van de gelaedeerde, de heer X, onder de AVB dient plaats te vinden.

Feiten

Met betrekking tot de door verzekeraar A geschetste toedracht merkt verzekeraar B op dat niet uit de stukken blijkt dat de heer X op het moment van het voorval bestuurder was van een huisvuilauto met een perscontaineropbouw voorzien van een bedieningssysteem ten behoeve van het ledigen van minicontainers. Uit het schademeldingsformulier blijkt slechts het volgende:

“De heer X was bezig met een container uit de laadbak te halen die tijdens de huisvuilroute erin was gevallen. Tijdens bovenstaande viel de heer X en klemde zijn voet tussen twee delen van de wagen. Om te voorkomen dat zijn hoofd het asfalt raakte, heeft hij zich in zijn val gedraaid en hierbij zijn kniebanden gescheurd.”

De oorzaak van de val is onbekend. Niet uitgesloten is dat de heer X door een onverhoedse beweging van de huisvuilauto zijn evenwicht heeft verloren en ten val is gekomen.

De Arbeidsinspectie heeft echter afgezien van een onderzoek, aangezien er geen sprake was van een directe materiële schade van meer dan f 100.000,- en het tevens (hebben) bestaan van een risico voor (andere) werknemers, alsmede vanwege de geruime tijd die lag tussen de datum waarop het ongeval plaatsvond en de datum van het melden hiervan bij de Arbeidsinspectie.

Voorts merkt verzekeraar B op dat, anders dan verzekeraar A in haar Memorie van Eis aangeeft, de bij haar afgesloten verzekering niet louter een WAM-dekking biedt, maar dat krachtens het bepaalde in artikel a verzekerd is:

“de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de verzekerden wegens personenschade en zaakschade die met of door het motorrijtuig wordt toegebracht.....”

Standpunt B

Uit de toedrachtomschrijving blijkt dat de heer X bij het uit de laadbak van de vuilnisauto (trachten te?) halen van een container, die tijdens de huisvuilroute erin was gevallen, is gevallen en dat tijdens die val zijn voet beklemd is geraakt tussen twee delen van deze vuilniswagen en dat hij, teneinde niet met zijn achterhoofd op de grond te geraken, zich heeft omgedraaid waarbij zijn kniebanden zijn gescheurd.



Aangezien de schade op grond van deze feiten is ontstaan doordat de voet van de heer X tussen enige delen (uitsteeksels?) van de vuilniswagen beklemd is geraakt, behoort de claim naar de mening van verzekeraar B dan ook binnen het kader van de motorrijtuigenpolis door verzekeraar A behandeld te worden, daar de schade heeft kunnen plaatsvinden door het gebruik van de bij verzekeraar A verzekerde vuilniswagen, zoals voorzien in artikel a.

Aangezien de voet van de heer X beklemd is kunnen raken tussen bepaalde delen van de vuilniswagen, kan zelfs de vraag worden gesteld of de vuilnisauto wel de veiligheid bood die men zou mogen verwachten bij het gebruik van de desbetreffende vuilnisauto.

Verzekeraar B begrijpt dan ook niet dat verzekeraar A zich op het standpunt kan stellen dat de onderhavige vuilniswagen geen rol van betekenis heeft gespeeld bij het vallen van de werknemer en het beklemd raken van zijn voet en dat de mogelijke risicovolle handeling van de heer X bij het uit de laadbak halen van de container geen betrekking heeft op het gebruik van het motorrijtuig bij het laden en lossen.

Overigens is onjuist de visie van verzekeraar A dat onder onze AVB is gedekt schade die is ontstaan tijdens het laden en lossen. Op grond van artikel p, lid 1 en p, lid 2 is alleen gedekt de aansprakelijkheid voor schade **veroorzaakt danwel toegebracht door lading bij het laden of lossen danwel door lading die zich bevindt op danwel gevallen is van een motorrijtuig**, hetgeen in casu niet het geval is geweest, daar de schade niet is veroorzaakt door de lading.

Conclusie

Kortom, de stelling van verzekeraar A dat de schade alleen met of door een motorrijtuig is veroorzaakt indien de schade zijn oorzaak vindt in een gebrek in het motorrijtuig, achten wij onjuist. De strekking van de motorrijtuigenpolis is de aansprakelijkheid te dekken voor schade die kan voortvloeien uit het gebrek van de auto of een fout van de bestuurder (HR 16 februari 1996, NJ 1997/186). In vorenvermeld arrest heeft de Hoge Raad beslist dat ingevolge de polisvoorwaarden van de werkmateriaalverzekering de wettelijke aansprakelijkheid van de verzekerde is gedekt voor schade toegebracht met of door de graafmachine. Daaronder valt ook aansprakelijkheid voor schade, die met of door de graafmachine wordt toegebracht, wanneer die aansprakelijkheid het gevolg is van een onrechtmatig handelen of nalaten van een houder. De strekking van de polis is onmiskenbaar aansprakelijkheid te dekken die kan voortvloeien uit het gebruik van de machine, ongeacht of die schade is veroorzaakt door een gebrek van de machine of een fout van de bestuurder danwel van iemand op wiens aanwijzingen de machine gebruikt werd.

Overigens heeft de Hoge Raad in het door de A aangehaalde arrest van 31 maart 2000 (NJ 2000/357) geoordeeld dat wanneer sprake is van een aansprakelijkheid voor schade die met de lading wordt veroorzaakt als gevolg van een gebrek van het motorrijtuig of de daarvan deel uitmakende laad- en losinrichting onder de WAM-verzekering is gedekt, zodat in zo'n geval geen sprake kan zijn van een mogelijke samenloop met een dekking onder een AVB, omdat de hieruit voortvloeiende schade uitsluitend binnen de reikwijdte van de motorrijtuigenpolis valt. Voor een AVB-verzekeraar is er in zo'n geval dan ook geen taak meer weggelegd.

In de onderhavige zaak is de letselschade niet veroorzaakt door de lading, maar door het gebruik van de desbetreffende huisvuilauto, zodat op grond van het hiervoor aangehaalde arrest van de Hoge Raad d.d. 16 februari 1996, met name op grond van de onderstreepte passage, de claim in behandeling dient te nemen.

Dat de huisvuilauto slechts een marginale en min of meer toevallige rol heeft gespeeld bij het ontstaan van de schade, dient dan ook als onjuist te worden beschouwd. Zonder het gebruik van de huisvuilauto zou de onderhavige letselschade nimmer op de gestelde wijze hebben kunnen ontstaan.

Verzekeraar B is mitsdien van mening dat zij in de onderhavige kwestie een terecht beroep op artikel p heeft gedaan en dat de aansprakelijkheid voor deze schade derhalve is uitgesloten."

Overwegingen van de commissie

Dit geschil is als samenloopgeschil aan de commissie voorgelegd overeenkomstig artikel 1 van haar reglement en artikel 2 van de samenloopregeling, op grond waarvan de Commissie dit geschil in behandeling neemt.

De Commissie stelt vast dat partijen Y aansprakelijk achten voor de door het ongeval veroorzaakte schade van de heer X.

De Commissie stelt vast dat, nu niet gezegd kan worden dat het ongeval is veroorzaakt dan wel toegebracht door de lading van het motorrijtuig, de specifieke regeling die in beide polissen wordt gegeven voor schade door lading en voor schade bij het laden of lossen van lading, niet van toepassing is, zodat ook de verwijzing naar het arrest van de Hoge Raad van 31 mei 2000 voor deze zaak niet van belang is.

De Commissie acht de handelwijze van vuilnismannen, die van tijd tot tijd onderweg op hun route op de vuilnisauto klimmen, eventueel om uit de laadruimte daarvan een vuilniscontainer te verwijderen, een specifiek vuilnisautorisico. In casu kon het ongeval plaatsvinden doordat het slachtoffer op de vuilnisauto klom om een daarin gevallen afvalbak te verwijderen, waarbij hij viel van de (hoge) vuilnisauto en vervolgens bleef haken aan of tussen delen van de vuilnisauto. Een en ander leidt naar het oordeel van de Commissie tot de conclusie dat het ongeval in zodanig nauw verband staat met het risico dat eigen is aan het werken met een vuilnisauto, dat het ongeval moet worden aangemerkt als te zijn veroorzaakt met of door een motorrijtuig.

De Commissie stelt vast dat de polis van verzekeraar A hiervoor dekking biedt op grond van artikel a :

Met inachtneming van het bepaalde in de Algemene Voorwaarden dekt de verzekering de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de verzekerden wegens personenschade en zaakschade die met of door het motorrijtuig wordt toegebracht, echter voor alle verzekerden tezamen tot maximaal het voor Rubriek B – Aansprakelijkheidsverzekering – verzekerde bedrag per gebeurtenis.

In de polisvoorwaarden van de AVB-verzekering van verzekeraar B is in artikel p een uitsluiting opgenomen voor de aansprakelijkheid voor schade die wordt toegebracht met of door een motorrijtuig.

Conclusie

De Commissie concludeert dat de schade is veroorzaakt met of door het motorrijtuig. De W.A.-motorrijtuigverzekering van verzekeraar A biedt hiervoor dekking. Op de AVB-verzekering van verzekeraar B is de aansprakelijkheid voor deze schade uitgesloten.



Bindend advies

Partijen hebben zich tot de Commissie gewend ter verkrijging van een bindend advies. De Commissie geeft als bindend advies dat A dekking zal dienen te verlenen. Aldus is beslist op 1 oktober 2002 door mr. S.A.M. Brugman, mr. P.P. Roerink, mr. D.F. Richters en mr. M.J. Tolman, leden van de Geschillencommissie Schadeverzekeraars, in tegenwoordigheid van mw. mr. W.H. Quaedvlieg-Meijer, secretaris.

De voorzitter

De secretaris

mr D.F. Richters

mr W.H. Quaedvlieg-Meijer